

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w Gliwicach
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej K. M.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 11 marca 2024 r., I ACa 516/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Katowicach na rzecz adw. E. D. kwotę 7500 (siedem tysięcy pięćset) zł, powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powodowi K. M. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda K. M. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 marca 2024 r., sygn. akt I ACa 516/23, Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący

wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołując się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

W skardze kasacyjnej, zatytułowanej „kasacją”, wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 marca 2024 r., (sygn. akt I ACa 516/23) pełnomocnik z urzędu K. M. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W jego ocenie oczywista zasadność skargi wynikała z błędnej wykładni przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa materialnego, tj.: art. 23 i art. 24 k.c. w związku z art. 417 k.c. i art. 361 k.c. oraz art. 448 k.c. w następstwie uznania, że do naruszenia dobra osobistego w zakresie ochrony zdrowia psychicznego konieczne jest wystąpienie zdarzeń traumatycznych, a błędne orzeczenia co do okresu odbycia kary pozbawienia wolności przez powoda nie wywołały u powoda traumy. Powód kwestionując tę interpretację i domagając się od pozwanego - Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Okręgowego w Gliwicach - kwoty [...], tytułem zadośćuczynienia wobec doznanej szkody niemajątkowej – krzywdy, stwierdził, iż na skutek błędów orzecniczych Sądu Okręgowego w Gliwicach i Sądu Apelacyjnego w Katowicach, doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego w zakresie wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności oraz do rażącego naruszenie prawa powoda do

sprawiedliwego procesu, co w efekcie wywołało u niego traumę i stres oraz doprowadziło do uszczerbku na jego zdrowiu psychicznym, które należało do dóbr osobistych podlegających ochronie.

W ocenie Sądów obu instancji, sama konieczność uczestnictwa w postępowaniu karnym i dochodzenie swoich racji w postępowaniu instancyjnym, jak i przewidzianym prawem postępowaniu nadzwyczajnym, nie stanowi naruszenia dóbr osobistych przewidzianych w art. 23 k.c. Sam, zaś, fakt, że kwestionowane przez powoda orzeczenia Sądu Okręgowego w Gliwicach i Sądu Apelacyjnego w Katowicach okazały się nietrafne, nie mogło być w kontekście niniejszej sprawy rozstrzygające. W efekcie, jak zważył Sąd Apelacyjny w Katowicach, odczuwanie stresu, czy dyskomfortu wynikłych z potrzeby zaskarżenia orzeczenia sądu, co, *notabene*, zweryfikowano medycznie wydając stosowną opinię psychiatryczno-psychologiczną, nie stanowi naruszenia dóbr osobistych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana - Skarb Państwa - Prezes Sądu Okręgowego w Gliwicach (zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej), domagał się jej oddalenia wnosząc oraz zasądzenia od powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Mając na względzie zaprezentowaną przez skarżącego argumentację i odnosząc się wprost do powołanej przezeń przesłanki oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wskazać należy, że przesłanka ta zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Należy też podkreślić,

że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Oceniając, więc, wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy; powinna, bowiem, dać się stwierdzić bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Uzasadnienie wniosku skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania pozbawione jest pogłębionej argumentacji prawnej, która miałaby przekonać, że istotnie doszło do oczywistego naruszenie konkretnych przepisów prawa, co, w efekcie, uniemożliwia bliższe, szczegółowe odniesienie się do twierdzenia skarżącego o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Ponadto w realiach stanu faktycznego nie ma jednoznacznych przesłanek wskazujących na możliwość zmaterializowania się przesłanki, o której mowa w art. art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zaprezentowana przez skarżącego lakoniczna wypowiedź stanowi jedynie wyraz jego subiektywnej oceny oraz niewątpliwej dezaprobaty - dla odpowiadających prawu rozstrzygnięć Sądów obu instancji - nie popartej jednak przekonującą argumentacją (pogłębionym wywodem prawnym).

Poza tym uzasadnienie wniosku o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania, zdaje się wskazywać, że skarżący odmiennie, niż to wynika z poglądów prezentowanych w doktrynie oraz utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, pojmuje funkcje sądu kasacyjnego, charakter skargi kasacyjnej oraz postępowania wywołanego jej wniesieniem. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową, przed którą dochodzi do kolejnego rozpoznania sprawy. Sam, zaś, fakt niepodzielania zapatrywania sądu drugiej instancji w zakresie analizy prawnej przedstawionych w sprawie kwestii prawnych nie może stanowić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Z uwagi na sytuację majątkową i osobistą powoda Sąd Najwyższy postanowił nie obciążać go kosztami postępowania kasacyjnego (art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (jedn. tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 1564) w zw. z § 8 pkt 8 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 24 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2024 r., poz. 763).

[P.G.]

[a.ł.]